

kinek kiváló szellemi ereje, férfias erélye, varázsos egyénisége nélkül nem jöhetett volna létre a kiegyezés, mit azután minden centralista, nemzetiségi, reakciós, föderalistikus törekvéssel szemben megoltalmazott.

A művészetről alkotott felfogása is teljesen összhangban állott lényével. A művészetnek az igazat kell reprodukálnia, „azt az örökké új, örökké más és örökké szép képet, amit a természetben az Uristen festett nekünk“. Kétségtelenül elitéli különösen a festészetben lábrakapott beteg, dekadens, exotikus irányzatot, mely a természetes formákat, színeket eltorzítja és megváltoztatja. Hibáztatja a közönség kifacsarodott ízlését, de szemrehányást tesz azoknak a művészeknek is, kik a közönség kontár ízléstelenségére számítva, stréberségből felvett pózzal rosszra fordítják a maguk istenáldotta tehetségét, ahelyett, hogy magukhoz igyekezzenék emelni a közönséget. Amilyen lelki gyönyörűséget talál Szinyei, vagy Székely Bertalan nemes művészetében, olyan megvetéssel s valóságos utálattal fordul el a másik irányzattól, mely szerinte szintén a nemzet lejtőre juttatására vezet, minek meggátlására pedig ő egy gigászi izomzat minden erejét megfeszíti.

Törőlmetszett magyarsággal írt munkái rendkívüli ismeretről, erős ítéletről, éles látásról tesznek tanubizonyosságot. Az önzőnek, ridegnek kikiáltott Tisza ahol valami jót fedez fel, nem fukarkodik az elismeréssel. — Könyvéből erőt meríthetünk nehéz csalódásaink elviselésére s hitéből hitet: hogy a nemzetek sorsát isteni gondviselés irányítja, hogy a nagy nemzeti katasztrófák az elbizakodott ember észreterítésére valók, s hogy a bomlásból és pusztulásból élet fog fakadni.

Vargha Zoltán.

Ómagyar Máriasisralom. Februári füzetünkben ismertettük a nemrég szerencsésen felfedezett, Árpádkori magyar verset. Január végén Gragger Róbert a leletet tanulmány kíséretében bemutatta egy akadémiai ülésen. Most a fenti címen a Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványaként, önálló füzetben jelent meg Gragger említett tanulmánya,

mely a nyelvemlék fölfedezéséről részletesen beszámol s írás-, nyelv- és irodalomtörténeti, valamint vers-tani szempontból is bőszeges magyarázatokkal kíséri az eredeti szöveg hű közlését. A füzet értékét növeli a Máriasisralom sikerült hasonmása. E közlemény előbb a Nyelvtudományi Társaság ismert kitünő folyóiratában, a Magyar Nyelvben jelent meg s onnan került, mint különnyomat, a Társaság kiadványai sorába, melyek közé immár tizenkilencedikül lép be. A füzet ára száz korona; megrendelhetni a Társaságnál (a M. Tud. Akadémia palotájában). A nyelvemlék hasonmása ugyanott külön is kapható a füzet feleáráért. Minde kiadásokhoz szükséges összeget a vallás- és közoktatásügyi miniszter bocsátotta a Társaság rendelkezésére.

Megragadjuk az alkalmat, hogy egyúttal a Magyar Nyelvtudományi Társaságra is felhívjuk nagyszámú olvasóink figyelmét. Ez a mintegy húsz éve fennálló Társaság a legfigyelemreméltóbbak egyike azok közt, melyek a hazai műveltség szolgálatában állanak. Ugyanaz a Szily Kálmán alapította, aki megelőzőleg a Természettudományi Társaság megszervezésével és páratlan föllendítésével szerzett magának felejthetetlen érdemet. Sikerült ez ifjabb Társaságot az utóbbi évek ismert nehézségein is szerencsésen átvetnie. A Társaság folyóirata, a Magyar Nyelv, melyet most az ő közreműködésével Melich János és Gombocz Zoltán szerkeszt, módot talált reá, hogy a legeleségesebb anyagi viszonyok között is megjelenhessen. Közönthette ezt részben a műveltebb társadalom lelkes támogatásának, mit méltán kérhet s remélhet a jövőre is. Anyanyelvünk tudományát az utóbbi két évtized leforgása alatt oly magaslatra emelte, hová minden magyar ember büszkeséggel s méltó önérzettel tekinthet fel. S megtette ezt oly formában, mely a szorosabb szakszerűség követelményei mellett állandó figyelemmel volt és van a nem-tudós közönség természetes érdeklődésére is.

Mind a Társaság anyagi érdekeit, mind közérdekű folyóiratát, mind pedig szóbanforgó nyelvemlék-kiadványát a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak.

M. N.